

METINĖ EPLSAF ĮGYVENDINIMO ATASKAITA. I VEIKSMŲ PROGRAMA

METINĖ ĮGYVENDINIMO ATASKAITA

CCI	2014LT05FMOP001
Pavadinimas	Pagalbos maistu ir pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programa
Versija	2017.0
Ataskaitiniai metai	2017
Konsultacijų su atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais data	2018-06-15

2. ĮGYVENDINIMO APŽVALGA.....	3
2.1. INFORMACIJA APIE PROGRAMOS ĮGYVENDINIMĄ NURODANT IŠ DALIES ARBA VISIŠKAI ĮGYVENDINTŲ VEIKSMŲ BENDRUOSIUS RODIKLIUS.....	3
2.2. INFORMACIJA APIE VEIKSMUS, KURIAIS ATSIŽVELGIAMA Į REGLAMENTO (ES) NR. 223/2014 5 STRAIPSNIO 6 IR 11 DALYSE (IR, KAI TINKAMA, 5 STRAIPSNIO 13 DALYJE) NUSTATYTUS PRINCIPUS, IR JŲ VERTINIMAS	17
2.3. BENDRIEJI RODIKLIAI.....	21
2.3.1. <i>Išteklių rodikliai</i>	21
2.3.2. <i>Paskirstytos pagalbos maistu produkto rodikliai</i>	22
2.3.3. <i>Paskirstytos pagalbos maistu rezultato rodikliai</i>	23
2.3.4. <i>Pagrindinės materialinės pagalbos produkto rodikliai</i>	24
2.3.4.1. Paskirstytų prekių vertė	24
2.3.4.2. Papildomos paskirstytų prekių kategorijos	25
2.3.4.3. Paskirstytų prekių svarbiausių kategorijų sąrašas	28
2.3.5. <i>Pagrindinės materialinės pagalbos rezultato rodikliai</i>	31
PRIEDAS. ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ PASTABŲ SANTRAUKA, KAIP NURODYTA REGLAMENTO (ES) NR. 223/2014 13 STRAIPSNIO 2 DALYJE	32
DOKUMENTAI	33
NAUJAUSI PATVIRTINIMO REZULTATAI	34

2. ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

2.1. Informacija apie programos įgyvendinimą nurodant iš dalies arba visiškai įgyvendintų veiksmų bendruosius rodiklius.

2.1.1. BENDRA INFORMACIJA

2.1.1. BENDRA INFORMACIJA

Pagalbos maistu ir (arba) pagrindinės materialinės pagalbos veiksmų programos dėl paramos iš Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo Lietuvoje (toliau – veiksmų programa) įgyvendinimo ataskaita už 2017 m. yra parengta vadovaujantis 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 223/2014 dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (OL 2014 L 72, p.1) (toliau – Reglamentas Nr. 223/2014) ir 2014 m. liepos 17 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 1255/2014 kuriuo, nustatant metinių ir galutinių ataskaitų turinį, įskaitant bendrą rodiklių sąrašą, papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 223/2014 dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (OL 2014 L 337, p. 46) (toliau – Reglamentas Nr. 1255/2014) nuostatomis.

Ataskaitos tikslas – apžvelgti veiksmų programos įgyvendinimo pažangą per 2017 m., išreikštą stebėsenos ir finansinių rodiklių pasiekimo rezultatais.

2.1.2. VEIKSMŲ PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO APŽVALGA

2.1.2.1. Veiksmų programos keitimai

2017 m. birželio 2 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, kaip Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (toliau – EPLSAF) vadovaujanti institucija, vadovaudamasi 2014 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 223/2014 dėl Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (OL 2014 L 72, p. 1) (toliau – Reglamentas) 9 straipsnio 1 dalimi, per Europos Komisijos elektroninio keitimosi duomenimis sistemą (SFC2014) pateikė prašymą iš dalies pakeisti veiksmų programą.

Veiksmų programos keitimą inicijavo EPLSAF vadovaujanti institucija, siekdama, kad organizacijos partnerės užtikrintų labiausiai skurstančių asmenų poreikius atitinkančių ir kokybiškų papildančių priemonių teikimą. Šiuo pakeitimu organizacijoms partnerėms suteikta galimybė gauti finansavimą, kaip tą numato Reglamento 26 str. 2 dalies (e) punktas, įsipareigojant partneres, kad jų teikiamos papildančios priemonės turėtų kuo didesnę efektyvumą ir pridėtinę vertę žmogui. Organizacijos partnerės papildančias priemones tikslinės grupės atstovams iki 2018 m. teikė negaudamos finansavimo iš EPLSAF lėšų.

Veiksmų programos keitimu taip pat atnaujinta informacija dėl maisto produktų ir higienos prekių dalijimų skaičiaus per vienerius kalendorinius metus, atsižvelgiant į pakeitimus dėl papildančių priemonių papildytos veiksmų programos dalys „Papildomumas su ESF“ bei „Stebėsenos ir vertinimas“.

Veiksmų programos keitimas Europos Komisijos buvo patvirtintas 2017 m. rugpjūčio 3 d. sprendimu C(2017) 5567 final.

2.1.2.2. Atsakingos institucijos

Institucijos, atsakingos už veiksmų programos administravimą paskirtos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. sausio 22 d. nutarimu Nr. 55 „Dėl institucijų, atsakingų už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo administravimą Lietuvoje paskyrimo“ (toliau – LRV nutarimas Nr. 55):

- ministerija, kaip vadovaujanti institucija ir audito institucija;
- Europos socialinio fondo agentūra (toliau – ESFA), kaip tarpinė institucija ir tvirtinanti institucija.

2017 m. pokyčių valdymo ir kontrolės sistemoje neįvyko.

Detalus institucijų ir projekto vykdytojo funkcijų atskiriamumas ir jų aprašymas numatytas Atsakomybės ir funkcijų pasiskirstymo tarp institucijų, atsakingų už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo administravimą ir projektų įgyvendinimą Lietuvoje, taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. rugpjūčio 27 d. įsakymu Nr. A1-426 „Dėl Atsakomybės ir funkcijų pasiskirstymo tarp institucijų, atsakingų už Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo administravimą ir projektų įgyvendinimą Lietuvoje, taisyklių patvirtinimo“.

2.1.2.3. Projekto vykdytojas

Kaip buvo nurodyta 2016 m. pažangos ataskaitoje, pakeitus LRV nutarimą Nr. 55, Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo (toliau – EPLSAF) projekto vykdytoju paskirta ESFA.

2.1.2.4. Projekto partneriai

Projekto partneriai atrenkami vadovujančios institucijos pagal Organizacijų partnerių atrankos aprašo (Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2015 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. A1-163 „Dėl Organizacijų partnerių, dalyvaujančių įgyvendinant Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo lėšomis finansuojamus projektus, atrankos aprašo patvirtinimo“) (toliau – Partnerių atrankos aprašas) reikalavimus.

EPLSAF projektų partneriai 2017 m. buvo visos (60) Lietuvos savivaldybių administracijos ir 3 atrinktos nevyriausybines organizacijos (toliau – NVO):

- labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“;

- Lietuvos Raudono Kryžiaus draugija;
- Marijampolės krašto Samariečių bendrija.

Siekiant mažinti administracinę naštą, vadovaujančiai institucijai ir esamiems partneriams, 2017 m. balandžio 20 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymu Nr. A1-189 buvo atnaujintas Partnerių atrankos aprašas, kuriame nurodoma, kad partnerių sąrašų nereikia sudarinėti prieš kiekvieną kvietimą teikti paraišką, t. y. 2017 m. patvirtintas naujas partnerių sąrašas bus tinkamas iki EPLSAF programavimo laikotarpio pabaigos. Tačiau, tuo pačiu siekiant neužkirsti kelio prisijungti ir naujoms organizacijoms prie partnerių tinklo yra numatyta galimybė joms teikti paraiškas be išankstinio vadovaujančios institucijos kvietimo. Vadovaujanti institucija gavusi paraišką dėl įtraukimo į partnerių sąrašą iš potencialus partnerio įvertina gautos paraiškos atitikimą keliamiems reikalavimams Partnerių atrankos apraše ir, jeigu organizacija tinkama – naujas partneris tiesiog papildo jau esamą partnerių sąrašą.

Savivaldybės įtrauktos į partnerių sąrašą vadovaujančios institucijos kvietimu. Vadovaujanti institucija raštu siuntė kvietimą savivaldybėms pasirašyti sutikimą dėl įtraukimo į partnerių, dalyvaujančių įgyvendinant projektus, finansuojamus EPLSAF lėšomis, sąrašą; NVO atrinktos skelbiant partnerių atrankos konkursą.

Organizacijų partnerių sąrašas patvirtintas Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. liepos 26 d. įsakymu Nr. A1-399.

Savarankiškai veikiančios savivaldybės sudaro paramos gavėjų sąrašus, užtikrina, kad turės centrinius sandėlius ir dalijimo punktus, priima maisto produktus į centrinius sandėlius, paskirto juos į dalijimo punktus ir savo pajėgumais atiduoda labiausiai skurstantiems gyventojams bei vykdo papildančių priemonių įgyvendinimą.

Savivaldybės, kurios veikia kartu su NVO, atsako tik už tinkamą paramos gavėjų sąrašų sudarymą, o NVO centrinių sandėlių užtikrinimą, už maisto produktų priėmimą į centrinius sandėlius, paskirstymą į dalijimo punktus ir EPLSAF paramos atidavimą tikslinei grupei. Savivaldybė savo iniciatyva gali prisidėti ir prie kitų veiklų įgyvendinimo kartu su NVO (sandėliavimo ir (ar) dalijimo). Papildančias priemones gali vykdyti pati savivaldybė ar NVO, arba abi kartu.

2017 m. dirbo savarankiškai 29 savivaldybės; 20 savivaldybių kartu su labdaros ir paramos fondu „Maisto bankas“, 9 savivaldybės su Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugija ir 2 savivaldybės su Marijampolės krašto Samariečių bendrija (žr. pridedamą priedą „Partneriai“).

Iš esmės situacija partnerystės aspektu beveik nesikeičia nuo pat 2014 m., t. y. nuo EPLSAF įgyvendinimo pradžios – visada apie pusę savivaldybių administracijų projektų veiklas įgyvendina savarankiškai, likusi pusė dirba kartu su viena iš pasirinktų aukščiau nurodytų NVO.

2.1.2.5. EPLSAF tikslinė grupė

Kaip apibrėžta veikslių programoje, vadovaujanti institucija kartu su socialiniais partneriais yra priėmusi sprendimą, kad asmenys tinkami būti tikslinė grupė bus pripažinti vadovaujantis 2013 m. liepos 1 d. Lietuvos Respublikos piniginių paramos nepasiturintiems asmenims įstatymo nuostatomis. Paramos gavėjais yra laikomi asmenys, kurių vidutinės mėnesinės pajamos neviršija Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų valstybės remiamų pajamų (toliau – VRP) 1,5 dydžio per mėnesį (t. y. 153 eurai).

2017 m. vienas VRP dydis = 102 eurai. Savivaldybių administracijos turi teisę tam tikrais atvejais taikyti išimtį (pvz., netekto maitintojo, sunkios ligos, vieno iš tėvų auginančio vaikus, daugiavaikių šeimų, socialinės rizikos šeimų ir pan. atvejais) ir nustatyti didesnę gaunamų pajamų dydį, bet ne daugiau kaip 2,2 VRP (t. y. 224,40 eurai).

Lietuvos Respublikos Vyriausybė, 2017 m. rugsėjo 20 d. nutarimu Nr. 756, pakeitė VRP dydžio reikšmę ir ją padidino iki 122 eurų. Tačiau šis dydis praktiškai taikomas tik nuo 2018 m. sausio 1 d., kaip tą numato minėtas Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas.

Bendras 2017 m. individualių asmenų skaičius, gavusių EPLSAF paramą sudarė 193.795 asmenis arba 6,81 proc. bendro visų Lietuvos gyventojų skaičiaus.

2014–2017 m. laikotarpiu mažėjant bendram Lietuvos gyventojų skaičiui, mažėjo socialinės paramos gavėjų skaičius, atsižvelgiant į tai mažėjo ir EPLSAF paramos gavėjų skaičius. Lyginamąją 2014–2017 m. analizę galima matyti ataskaitos 2.3.3. „Paskirstytos pagalbos maistu rezultato rodikliai“ dalyje.

Kaip parodė 2017 m. atliktas struktūrinis EPLSAF galutinių paramos gavėjų vertinimas, gyventojų mažėjimą, kartu ir EPLSAF paramos gavėjų mažėjimą lemia kelios priežastys:

- gaunamų pajamų (darbo užmokesčio, senatvės pensijų) didėjimas;
- neigiamos demografinės tendencijos: senėjanti visuomenė, santykinai dideli emigracijos mąstai;
- savarankiškų funkcijų perdavimas pačioms savivaldybės (kruopšti tikslinės grupės patikra, siekiant išvengti piktnaudžiavimo atvejų);
- padidėjęs užimtumas ir sumažėjęs nedarbas;
- sąlyginai psichologinės priežastys (t. y., nenoras būti labiausiai skurstančiu).

Informacija apie EPLSAF galutinius paramos gavėjus renkama, atsižvelgiant į Reglamente Nr. 1255/2014 numatytas ir skirstoma į šešias stebėsenos rodiklių kategorijas:

- 65 m. asmenys ir vyresni;
- 15 m. asmenys ir jaunesni;
- neįgalieji;
- migrantai, tautinės mažumos, pabėgėliai, užsienio kilmės asmenys;
- benamiai.

Kaip asmuo gauna EPLSAF paramą?

Kreipdamasis dėl paramos, asmuo užpildo prašymą EPLSAF paramai gauti savo savivaldybėje (seniūnijoje). Prašyme nurodomi duomenys apie asmenį, bendrai gyvenančius asmenis, asmens ir bendrai gyvenančių asmenų veiklos pobūdis, gaunamos pajamos bei kita paramai gauti reikalinga informacija.

2.1.2.6. Informacija apie vadovaujančios institucijos parengtus teisės aktus

Ministerija, kaip vadovaujanti institucija, siekdama užtikrinti tinkamą ir efektyvų EPLSAF paramos valdymo ir kontrolės sistemos (toliau – VKS) veikimą, rengia, peržiūri ir tobulina teisės aktus, reglamentuojančius EPLSAF 2014–2020 m. paramos administravimą ir finansavimą. Taip pat reguliariai rengia EPLSAF paramą administruojančių institucijų atstovų, projekto vykdytojo ir (ar) organizacijų partnerių susitikimus, apskrito stalo diskusijas ar apklausas raštu (kontaktinių asmenų el. paštais), kuriuose aptariamos svarbiausios EPLSAF įgyvendinimo aktualijos, projektų įgyvendinimo problemos, teisės aktų projektai ir (ar) teisės aktų pakeitimai ir pan.

Visi teisės aktai paskelbti EPLSAF interneto svetainėje adresu: <https://www.priimk.lt/lt/teises-aktai/91>.

2.1.2.7. Projektų atranka ir įgyvendinimas

Projektų atranka – valstybės projektų planavimas.

Projekto vykdytojas, 2017 m. pradėjo įgyvendinti dvimetį (2017-2018 m.) projektą „Parama maisto produktais IV“. Projekto vertė 32,8 mln. eurų. Įgyvendindamas šį projektą projekto vykdytojas 2017 m. buvo atsakingas už:

- maisto produktų viešųjų pirkimų vykdymą;
- įsigytų maisto produktų tiekimo grafikų iki partnerių centrinių sandėlių sudarymą;

- bendradarbiavimą su partneriais ir tiekėjais;
- atsiskaitymą už įgyvendintas projekto veiklas vadovaujančiai institucijai.

2017 m. pagal projektą nupirkti šie maisto produktai: aukščiausios rūšies kvietiniai miltai, makaronai, grikių kruopos, plikytų ryžių kruopos, trijų grūdų kruopos, baltasis cukrus, rapsų aliejus, kiaulienos konservai, vištienos konservai, žuvies konservai, konservuota daržovių sriuba, konservuoti žirneliai, konservuotos pupelės, sausi pusryčiai, avižiniai sausainiai, saldintas tirštintas pienas, greitai paruošiama avižų košė.

Iš šių maisto produktų buvo sudaryti krepšeliai, kurie buvo išdalinti labiausiai skurstantiems asmenims: 2017 m. vasario, balandžio, birželio, rugpjūčio, spalio ir gruodžio mėn. Maisto produktų krepšeliai buvo paskirstomi pagal savivaldybes, atsižvelgiant į partnerių pateiktą informaciją apie labiausiai skurstančių asmenų skaičių konkrečioje savivaldybėje.

Visi tikslinės grupės atstovai gavo vienodus maisto produktų krepšelius. Maisto produktai atskirų dalijimų metu buvo rotuojami, į jų sudėtį įėjo po 8-9 skirtingų rūšių produktus.

Taip pat 2017 m. pradėtas pasiruošimas naujam projektui, skirtam higienos prekių įsigijimui ir paskirstymui vargingai gyvenantiems asmenims nuo 2018 m. pradžios. Projekto vykdytojas, įsigaliojus atitinkamiems teisės aktams, 2017 m. paskelbė viešuosius pirkimus 5 higienos prekėms įsigyti, t. y. muilui, šampūnui, skalbimo priemonėms, dantų pastai ir dantų šepetėliams. Sutartys su laimėjusiais tiekėjais pasirašomos 2018 m. pradžioje.

Lyginamąja 2014-2017 m. analizę pagal išdalintas maisto produktų tonas galima matyti ataskaitos 2.3.2 „Paskirstytos pagalbos maistu produkto rodikliai“ dalyje.

2.1.2.8. Veiksmų programos priežiūra

Ministerija kasmet iki kovo 31 d. teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybei praėjusių kalendorinių metų EPLSAF administravimo ir EPLSAF lėšomis finansuotų projektų įgyvendinimo ataskaitą. Šioje ataskaitoje nurodoma apibendrinta informacija apie:

- sudarytų projektų finansavimo ir administravimo sutarčių bei pripažintų tinkamomis deklaruoti Europos Komisijai išlaidų apimtis;
- pagrindines įgyvendinimo problemas ir veiksmus, kurių imtasi ar planuojama imtis sprendžiant minėtas problemas bei siūlymus dėl problemų sprendimo būdų.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. A1-126 yra patvirtinta EPLSAF Stebėsenos komiteto personalinė sudėtis. EPLSAF Stebėsenos komitetas yra patariamąjo pobūdžio ir, vadovaujantis jo darbo reglamentu, prieš teikiant pažangos ataskaitos projektą Europos Komisijai, pirmiausia, jis yra pristatomas EPLSAF Stebėsenos komiteto nariams

svarstyti ir pritarti. Taip pat komitetui yra pristatomi veiksmų programos keitimai ir kiti esminiai klausimai, susiję su EPLSAF įgyvendinimu.

2.1.2.9. Dvigubo finansavimo prevencija

Dvigubo finansavimo prevencija ir kontrolė užtikrinama sistemiškai, t. y. atitinkami priežiūros ir kontrolės veiksmai bei procedūros atliekami kiekviename iš programos ir projektų etapų. Jų visuma užtikrina adekvatų dvigubo finansavimo rizikos valdymą.

Ministerija pagrindinį vaidmenį dvigubo finansavimo prevencijos srityje atlieka programavimo laikotarpiu, rengdama nacionalinius teisės aktus dėl veiksmų programos ir projektų administravimo, priimant sprendimus dėl projektų finansavimo ir pan.

Projektų įgyvendinimo metu pagrindinį vaidmenį dvigubo finansavimo prevencijos ir kontrolės procese atlieka tarpinė institucija – tikrindama mokėjimo prašymus, atlikdama viešųjų pirkimų priežiūros procedūras ir projektų patikras vietoje.

2.1.2.10. Viešinimas

EPLSAF svetainė www.priimk.lt

2017 m. pradžioje buvo sukurta speciali EPLSAF veiklai pristatyti interneto svetainė www.priimk.lt. Svetainėje yra talpinama pati aktualiausia informacija, susijusi su EPLSAF įgyvendinimu.

Įsigytos viešinimo kampanijos paslaugos:

- 2017-07-31 pasirašyta sutartis su UAB „Media Traffic“ dėl socialinių reklaminių klipų kūrimo ir transliavimo viešajame transporte (žr. <https://www.priimk.lt/lt/apie-projekta/vaizdo-reportazai/109>);
- 2017-08-14 pasirašyta sutartis su UAB „VIP Viešosios informacijos partneriai“ dėl straipsnių regioninėje spaudoje ir internetinės žiniasklaidos priemonėje (žr. <https://www.priimk.lt/lt/apie-projekta/apie-projekta-spaudoje/110>);
- 2017-08-28 pasirašyta sutartis su UAB „Lietuvos ryto“ TV dėl reportažų kūrimo ir transliavimo televizijoje (žr. <https://www.priimk.lt/en/about-the-project/85>)

Renginys organizacijoms partnerėms ir projekto vykdytojui:

- 2017-04-19 Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondo projektų įgyvendinimas (dalyvavo 145 asmenys).

Tarptautinis renginys:

- 2017 m. rugsėjo 14-15 d. vadovaujanti institucija antrus metus iš eilės organizavo EPLSAF gerosios praktikos mainų konferenciją, kurioje dalyvavo atstovai iš Latvijos, Suomijos ir Čekijos vadovaujančių ir tarpinių institucijų (viso dalyvavo 15 asmenų).

Viešinimo prekės:

- 2017 m. rugpjūčio mėn. įsigytos prijuostės, kurios buvo išdalintos visiems partneriams, kad darbuotojai dirbantys sandėliuose ir dalijimo punktuose turėtų ne tik švarai, bet ir EPLSAF viešinimui užtikrinti skirtą priemonę.

2.1.2.11. Kita

Iš visų organizacijų partnerių, kurios prisideda prie EPLSAF lėšomis finansuojamų projektų įgyvendinimo tik labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ tiesioginė misija yra surinkti paramą maistu ir dalinanti ją nepasiturintiems žmonėms.

2017 metais bendras labdaros ir paramos fondo „Maisto bankas“ veiklos rezultatas – 7.466 tonos surinkto ir išdalinto maisto (<http://www.maistobankas.lt/istorija>), iš jų, 2.154 tonos sudarė EPLSAF projekto skirta parama (http://www.maistobankas.lt/europos_pagalbos_fondo_parama).

Visi partneriai per 2017 m. išdalino 6.431,06 tonas EPLSAF paramos maistu, labdaros ir paramos fondas „Maisto bankas“ papildomai kitos paramos maisto produktais per 2017 m. išdalino 5.312 tonų (visa 2017 m. parama sudarė 11.743,06 tonos). Apskaičiuojant 2.3 ataskaitos dalies 11 b lentelės indikatorius „kiek EPLSAF parama sudaro procentų tarp visos išdalintos paramos“ taikoma formulė: EPLSAF parama dalinama iš visos paramos išdalintos per 2017 m. (t. y., 6.431,06 tonos / 11.743,06 tonos *100 proc.= 54,76 proc.).

2.1.2.12. Struktūrinis galutinių paramos gavėjų vertinimas (trumpas aprašymas)

Apie paslaugos teikėją

Vadovaujanti institucija 2017 m. lapkričio 10 d. pasirašė EPLSAF struktūrinio galutinių paramos gavėjų vertinimo paslaugų sutartį su paslaugos teikėju.

Paslaugos teikėjas buvo sudarytas iš trijų organizacijų: UAB „PPMI Group“, VšĮ Viešosios politikos ir vadybos instituto (VPVI) ir UAB „Vilmorus“.

UAB „PPMI Group“ pagrindinė veikla – tyrimų ir vertinimo paslaugos viešojo administravimo institucijoms, padedant joms tobulinti gebėjimus, skatinant naujausių administravimo metodų diegimą, didinant viešosios politikos efektyvumą. UAB „PPMI Group“ buvo sukurta kaip VPVI valdanti ir

instituto veiklą papildanti bendrovė.

VPVI yra vienas stipriausių Lietuvoje viešosios politikos analizės ir vertinimo centrų, kuris atlieka viešosios politikos srities vertinimus ir tyrimus, ir teikia siūlymus viešajai politikai ir jos administravimui tobulinti.

2004-2016 m. VPVI ir „PPMI Group“ kasmet atliko vidutiniškai po 10 didelės apimties darbų savo klientams, tarp kurių yra beveik visos Lietuvos Respublikos ministerijos, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija (Ministro Pirmininko tarnyba), Europos Komisija ir kitos ES bei nacionalinės institucijos. Instituto darbuotojai taip pat sėkmingai įgyvendino EPLSAF veiksmų programos išankstinį vertinimą, 2014–2020 m. ES struktūrinių fondų investicijų veiksmų programos išankstinį vertinimą bei kitus vertinimus ir tyrimus socialinės politikos srityje.

UAB „Vilmorus“ yra nepriklausomas visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų centras, kuris dalyvauja įvairiuose tarptautiniuose visuomenės nuomonės ir rinkos tyrimų projektuose bei koordinuoja tokius projektus Baltijos šalyse. „Vilmorus“ atlieka viešosios nuomonės apklausas visuomenei aktualia tematika, taip pat sociologinius tyrimus, kurių dalis turi monitoringo pobūdį. Rinkos tyrimų srityje nuolat atliekami vartotojų pasitenkinimo, nuostatų, elgsenos ir kiti tyrimai. Kas mėnesį „Vilmorus“ atlieka reprezentatyvius Lietuvos gyventojų apklausas.

Paslaugos teikėjui kelti reikalavimai

Vadovaujanti institucija vertinimo imtį išplėtė, siekdama surinkti kuo daugiau informacijos ne tik apie EPLSAF tikslinę grupę, bet ir socio-ekonominę padėtį šalyje, kad būtų galima ateityje atsižvelgiant į vertintojų pateiktas rekomendacijas ir išvalgas, nacionaliniu lygmeniu EPLSAF paramą padaryti kuo efektyvesnę vargingai gyvenančių žmonių atžvilgiu.

Vertintojams buvo nustatyti trys uždaviniai:

1. Atlikti organizacijų partnerių ir galutinių paramos gavėjų apklausas, siekiant surinkti informaciją apie:

1.1. galutinių paramos gavėjų amžių, lytį, užimtumą, socialinį statusą, finansinius resursus, gyvenamąją vietą ir kt.;

1.2. laikotarpį, kiek ilgai asmuo yra EPLSAF paramos gavėjas ir (ar) kitos socialinės paramos naudotojas;

1.3. panašumus ir skirtumus tarp skirtingų Lietuvos regionų, didžiųjų ir mažųjų Lietuvos savivaldybių EPLSAF paramos aktualumo ir atitikimo tikslinės grupės lūkesčiams kontekste.

2. Atlikti apklausų duomenų analizę ir kokybinį vertinimą remiantis atliktų apklausų duomenimis, oficialiais informacijos šaltiniais, duomenų analizės ir vertinimo metodais, siekiant:

2.1. išsiaiškinti EPLSAF paramos tinkamumą, efektyvumą, pridėtinę vertę;

2.2. nustatyti pagrindines priežastis, turinčias įtakos EPLSAF paramos gavėjų skaičiaus dinamikai.

3. Pateikti rekomendacijas dėl EPLSAF paramos administravimo tobulinimo ateityje, siekiant padidinti paramos paskirstymo efektyvumą ir atitikimą galutinių paramos gavėjų poreikiams ir lūkesčiams.

EPLSAF organizacijų partnerių apklausa

Telefoninė organizacijų partnerių apklausa atlikta vadovaujančiai institucijai pateikus organizacijų atsakingų asmenų kontaktus iš visų Lietuvos savivaldybių ir NVO. Respondentai atstovavo šias institucijas ir organizacijas:

- miestų ir rajonų savivaldybių administracijas (N=56);
- miestų ir rajonų savivaldybių administracijų priskirtas funkcijas vykdančias viešąsias įstaigas (N=3);
- labdaros ir paramos fondą „Maisto bankas“ (N=6);
- Lietuvos Raudonojo Kryžiaus draugiją (N=4);
- Marijampolės krašto samariečių bendriją (N=1).

Telefoninės apklausos būdas pasirinktas kaip efektyvus ir tinkamas duomenų rinkimo būdas, nes taip galima greitai ir betarpiškai pasiekti organizacijas partneres. Vykdam apklausas organizacijos partnerėms buvo išsiųstas EPLSAF vadovaujančios institucijos raštas, raginantis bendradarbiauti su tyrėjais ir aktyviai dalyvauti apklausoje.

EPLSAF galutinių paramos gavėjų apklausa

Teikiant siūlomas EPLSAF vertinimo paslaugas atlikta reprezentatyvi telefoninė galutinių paramos gavėjų apklausa, kurios metu gauti 1072 paramos gavėjų tinkamai užpildyti klausimynai, užtikrinant, kad atsakymus į klausimynus pateikę respondantai reprezentuotų visą galutinių paramos gavėjų pagal kategorijas: lytį, amžiaus grupę, gyvenamąją vietovę, neįgalumą ir pan.

Telefoninę apklausą vykdė „Vilmorus“ interviuotojai. Darbas buvo vykdomas iš „Vilmorus“ patalpų, naudojantis „Vilmorus“ telefonais. Su sunkiai pasiekiamais asmenimis, kaip benamiais, buvo dirbama atskirai, konsultuojantis su organizacijomis partnerėmis.

Apklaustos tipo pasirinkimas

Galutinių paramos gavėjų apklausa vykdoma telefonu dėl operatyvumo bei optimalaus kainos ir kokybės santykio. Atliekant apklausą telefonu iš „Vilmorus“ biuro patalpų, buvo galimybė prižiūrėti interviuotojų darbą ir operatyviai spręsti iškylančius metodologinius klausimus.

Respondentų atranka, kvotos ir kontroliuojami parametrai

Respondentų atrinkimui iš generalinės paramos gavėjų aibės buvo svarbūs gavėjų sąrašai. Socialinės apsaugos ir darbo ministerija perdavė savivaldybių paramos gavėjų sąrašus ir informaciją apie jų socialinę demografinę struktūrą.

Atrenkant respondentus pirmiausiai buvo kontroliuojami gyvenamosios vietovės (savivaldybės), amžiaus grupių ir lyties parametrai. Savivaldybių perduota informacija apie paramos gavėjus neapėmė visų socialinių demografinių charakteristikų, todėl respondentai iš neįgaliųjų, benamių, migrantų, užsienio kilmės, tautinių mažumų kategorijų buvo papildomai renkami, jei jų trūko kvotose, baigiamajame apklausos etape. Daugiau informacijos žr. pridedamame prie ataskaitos „Vertinimo informacija“.

Tikslinės grupės poreikiai ir paramos pridėtinė vertė

Paramos maistu atitikimą tikslinės grupės poreikiams iliustruoja apklausos duomenys. Organizacijos partnerės ir paramos gavėjai teigia, kad EPLSAF parama yra aktuali labiausiai skurstantiems asmenims. 87 proc. partnerių organizacijų ir 86 proc. paramos gavėjų teigė, kad parama yra naudinga arba labai naudinga tikslinei grupei.

Parama turi teigiamą poveikį daugumai paramą gaunančių namų ūkių: 58 proc. apklaustų paramos gavėjų teigė, kad jų namų ūkio padėtis dėl paramos maisto produktais pasikeitė. Apklaustos duomenų analizė rodo, kad optimistiškiau paramos poveikį vertina tie respondentai, kurių namų ūkiuose bent vienas šeimos narys gauna darbo užmokestį (60,8 proc.) lyginant su respondentais, kurių namų ūkiuose niekas neuždirba (56,2 proc.). Taip pat moterys (60,1 proc.) paramos poveikį vertino palankiau nei vyrai (55 proc.). Lyginant pagal amžiaus grupes vaikai (68,6 proc.) ir asmenys vyresni nei 65 m. (66,7 proc.) dažniau nei kitokio amžiaus respondentai teigė, kad namų ūkio padėtis pasikeitė dėl EPLSAF paramos. Reikšmingų skirtumų tarp miesto ir kaimo vietovėse gyvenančių paramos gavėjų poveikio vertinimo duomenys neparodė. Taip pat reikšmingų skirtumų nepastebėta ir lyginant respondentus pagal namų ūkį, konkrečiai lyginant vienišus tėvų su vaikais namų ūkius su visais kitais paramos gavėjais. Partnerių organizacijų atstovai teigė, kad paramos poveikis individo lygiu pasireiškia skirtingai: daliai gyventojų parama maistu yra reikalinga kaip išgyvenimo ir prasimaitinimo priemonė, kitiems – tai būdas perskirstyti pajamas, sutaupytus pinigus maistui skirti kitoms reikmėms, pvz., žieminei avalynei, kanceliarinėms priemonėms.

Savo ruožtu EPLSAF veiksmų programos organizacijų partnerių atstovai maisto paketo sudėtį įvertinimo palankiai. Partneriai teigė, kad maisto paketo sudėtis ženkliai pagerėjo ir tuo yra patenkinti tikslinės grupės atstovai. Maisto produktų paketas kasmet vis labiau subalansuotas: jame yra produktų, kuriuos galima suvalgyti atsidarius pakuotę bei tokių, kurių užtenka ilgai, nes naudojant galima gaminti karštą maistą. Taip pat į paketą įtraukta ne pirmo būtinumo, tačiau pramos gavėjų vertinamų

produktų kaip sausi pusryčiai, sutirštintas saldintas pienas, sausainiai. Per kalendorinius metus vienas po kito einančių maisto produktų dalijimo metu produktai yra rotuojami. Taip palaikomas tolygumas tarp maisto paketų sudėties, dedamos pastangos užtikrinti maisto paketo patrauklumą, galimybę sunaudoti tam tikrus produktus.

Tyrimo metu buvo nagrinėjamas maisto paketų diferencijavimo tikslingumas. Šiuo metu visi tikslinės grupės atstovai gauna vienodus maisto produktų krepšelius. Nors partnerių atstovai teigė, kad EPLSAF programa nėra pritaikyta atliepti benamių poreikiams, neišdalinti maisto produktai yra perduodami labdaros valgyklos, kurios gamina maistą ir pamaitina benamius. Partnerių teigimu, kad maisto paketų diferencijavimas sukeltų riziką supriešinti paramos gavėjus: skirtingi daviniai galėtų sukelti įtampą ir nepasitenkinimą tarp paramos gavėjų dalijimo punktuose. Taip pat paramos diferencijavimas reikštų papildomą našą priimant paramos gavėjų paraiškas (skirtingi prašymai, skirtingi kriterijai, daugiau procesų) bei sumaištį paramą dalijant dalijimo punktuose (didesnė klaidų rizika).

Papildančių priemonių būtinumas programos tinkamumui užtikrinti

Statistinių duomenų apžvalga rodo, kad dažniausiai skursta bedarbiai (62 proc.), skurdo riziką dažniau patiria kaimo (35 proc.) nei miesto (16 proc.) gyventojai, pagal amžiaus grupes labiau linkę skurdo riziką patirti vaikai (26 proc.) ir vyresni nei 65 metų asmenys (28 proc.), bei vieno asmens (43 proc.) ir vienišo tėvo su vaikais (42 proc.) namų ūkiuose gyvenantys asmenys. EPLSAF paramos gavėjų apklausos duomenys šias tendencijas patvirtina. 54 proc. apklausoje dalyvavusių paramos gavėjų gyvena namų ūkiuose, kuriuose nėra vienas asmuo negauna darbo užmokesčio. Apklaustų asmenų namų ūkiuose gyveno 35,1 proc. vaikų iki 17 metų. Pagal namų ūkio tipą apklausti respondentai dažniau gyveno vieno asmens (23,4 proc.) bei vieno suaugusio su vaikais (17,1 proc.) namų ūkiuose. Duomenys leidžia daryti išvadą, kad pagrindinės skurdo priežastys yra nedarbas ir žemos disponuojamos pajamos. Taip pat reikšmės gali turėti nepakankamas išsilavinimas, infrastruktūros, paslaugų ar informacijos neprieinamumas. Parama maistu skurstantiems padeda kompensuoti nepakankamas pajamas, prisideda prie šeimų prasimaitinimo poreikių, tačiau tai nėra pakankama priemonė siekiant sumažinti skurdą.

ES šalys narės sutaria, kad paramos gavėjams reikia daugiau pagalbos nei maisto paketų, o EPLSAF paramą maistu traktuoja kaip galimybę pasiekti paramos gavėjus, siekiant jų aktyvavimo ir socialinės integracijos. Laikydami tokio požiūrio, šalys narės siūlo skirtingų papildomų priemonių.

Iki šiol programos partneriai Lietuvoje papildančių priemonių, kurios būtų finansuojamos per EPLSAF, neįgyvendino. Kita vertus, partneriai vykdo tam tikras papildomas veiklas savo iniciatyva ir savo lėšomis. Pavyzdžiui, daugelyje savivaldybių partneriai informuoja paramos gavėjus trumposiomis žinutėmis apie paramos dalijimo vietą ir laiką, nugabena maisto produktus gavėjams, kurie negali patys produktų pasiimti, primena apie prašymų pateikimą kitiems metams, dalija darbo pasiūlymo lankstinukus. Kai kuriuose rajonuose dalijimo metu organizacijų atstovai užmezga ryšius su daugiavaikėmis šeimomis ir vienišais asmenimis, paremia juos papildomais maisto produktais, pagaminto maisto porcijomis, daiktais ir drabužiais, vaikus įtraukia į dienišius užsiėmimus, išvykas ir vasaros stovyklas.

Papildančių priemonių poreikiai Lietuvoje ir pasiruošimas jas teikti gana išsamiai buvo nagrinėjamas apklausose. Paklaustos kokių priemonių labiausiai reikėtų tikslinei grupei, organizacijos partnerės teigė, kad galutiniams paramos gavėjams labiausiai trūksta: patarimų apie asmens higieną (50 proc.), mokymų apie finansų valdymą (38,6 proc.), individualių konsultacijų (35,7 proc.), psichologinės

pagalbos suaugusiems (35,7 proc.), patarimų apie maisto ruošimą ir laikymą (32,9 proc.). Paramos gavėjai dažniausiai atsakė, kad jokių papildančių priemonių gauti nenorėtų (77 proc.). Norintieji papildomų priemonių dažniausiai minėjo būtinąją medicininę pagalbą (7,5 proc.), individualias konsultacijas (7,3 proc.), teisinę pagalbą (6,7 proc.), nukreipimą į kompetentingas institucijas (6,5 proc.), finansų valdymo (5,3 proc.), psichologinės pagalbos suaugusiems (5,3 proc.). Duomenys rodo skirtumą tarp organizacijų partnerių požiūrio į tikslinės grupės poreikius ir pačių paramos gavėjų išsakytų poreikių. Tokį nuomonių skirtumą galima aiškinti keliais būdais. Pirma, tikslinė grupė nėra homogeniška – tarp paramos gavėjų yra įvairių žmonių, turinčių skirtingų problemų ir skirtingų poreikių. Respondentai iš organizacijų partnerių atsakinėdami galėjo omenyje turėti asmenis, patiriančius sunkiausias socialinės atskirties formas. Savo ruožtu apklausą atlikę interviuotojai pastebėjo, kad tarp apklaustų paramos gavėjų nedominuoja asocialūs asmenys, buvo neįtaiku klausti, ar jiems būtų aktualūs patarimai apie asmens higieną. Kita vertus, paramos gavėjų atsakymą galėtų paaiškinti motyvacijos trūkumas arba ankstesnė patirtis, kai gautos papildomos paslaugos (konsultacijos ir patarimai) buvo mažai naudingi.

Paramos prieinamumas tikslinei grupei: informavimas, paraiškų pateikimas, paramos atsiėmimas

Tikslinės grupės informavimas apie paramos galimybes yra efektyvus ir pakankamas. Dažniausiai potencialūs paramos gavėjai apie paramos galimybes sužino iš socialinių darbuotojų, seniūnijose dirbančių asmenų, kurie tikslinės grupės atstovams pasiūlo užpildyti prašymą. Svarbus informacijos kanalas yra draugų, giminių ar kaimynų žodžiu perduodama informacija. Vadovaujanti institucija programą viešina pasitelkdama TV reportažus, viešojo transporto ekranus, straipsnius regioninėje žiniasklaidoje.

Partnerių organizacijų atstovai teigė, kad tikslinės grupės informavimas ir prašymų priėmimas seniūnijose yra efektyvus būdas, nes potencialūs paramos gavėjai kreipiasi į seniūnijas dėl įvairių su socialine parama susijusių reikalų – dėl socialinių išmokų, kompensavimo už šildymą, vaikų nemokamo maitinimo ir pan.

Svarbu atkreipti dėmesį, į vieną iš rizikų pasireiškiančių EPLSAF įgyvendinimo kontekste – paramos gavėjų stigmatizacija ir psichologiniai sunkumai. Apklausoje keletas paramą gaunančių respondentų paminėjo, kad patiria psichologinius sunkumus kreipiantis ar atsiimant paramą maistu. Savivaldybių ir NVO atstovai taip pat yra pastebėję, kad retkarčiais tikslinės grupės atstovai atsisako gauti paramą. Organizacijos partnerės apklausoje teigė, kad viena priežasčių, kodėl mažėja paramos gavėjų skaičius yra nenoras būti „labiausiai skurstančiu asmeniu“. Šie duomenys leidžia daryti prielaidą, kad programos pavadinimas gali kelti neigiamų asociacijų, paskatinti paramos gavėjus save vertinti kaip nepilnaverčius, užribyje esančius asmenis.

Partneriams kylantys iššūkiai susiję su logistika, finansavimu

Prie efektyvaus logistikos planavimo prisideda efektyvus organizacijų partnerių informavimas. Partneriai džiaugiasi, kad metų pradžioje turi informaciją, kokie produktai sudarys maisto paketus einamaisiais metais. Tai leidžia iš anksto numatyti produktų kiekius ir tūrius, kruopščiau planuoti transportavimo ir sandėliavimo poreikius. Taip pat informacijos apie būsimų paketų sudėtį valdymas užtikrina sklandesnę bendravimą su paramos gavėjais, leidžia juos nuraminti, kad laukiamas produktas, pvz., aliejus, bus dalijamas kito dalijimo metu.

Pagrindinis organizacijoms partnerėms kylantis sunkumas yra finansavimo trūkumas. Daugumai programos partnerių (58,6 proc.) nepakanka 5 proc. fiksuotos normos lėšų nuo maisto produktų pirkimo išlaidų. Apklausos rezultatai parodė, kad dažniausiai nuosavas lėšas organizacijos partnerės naudoja sandėlių nuomos ir produktų transportavimo išlaidoms padengti. Programos partneriams, kurie organizuoja paramos išdalijimą savivaldybėse, paprastai reikia išnuomoti centrinį sandėlį, į kurį tiekėjai atveža produktus, suorganizuoti ir apmokėti transportą, kuris išvežioja į dalijimo punktus bei surasti dalijimo punktus ir, jei reikia, padengti nuomos išlaidas. Kai kurios savivaldybės pagal galimybes prisideda prie sandėliavimo ir transportavimo organizavimo – suteikia automobilį produktų išvežiojimui, nemokamai leidžia naudotis patalpomis įsirengti dalijimo punktą, padengia dalį patiriamų išlaidų. Savivaldybių įsitraukimui reikšmės gali turėti NVO darbuotojų derybiniai sugebėjimai, savivaldybių suinteresuotumas perduoti paramos organizavimą NVO, kt. Partneriai, koordinuojantys paramos dalijimą daugiau nei vienoje savivaldybėje, turi galimybę paskirstyti nuostolius ir pelną tarp jų, todėl jiems kyla mažiau su finansavimo trūkumu susijusių problemų.

EPLSAF veiksmų programos vadovaujančiai institucijai pateiktos rekomendacijos:

- Siekiant spręsti skurdo problemą, EPLSAF paramos maistu dalijimą derinti su papildomomis priemonėmis, nukreiptomis į paramos gavėjų užimtumo ir socialinės įtraukties, įskaitant sveikatos ir socialinių paslaugų prieinamumą, didinimą.
- Siekiant padidinti paramos prieinamumą ir operatyvumą skatinti savivaldybes plačiau taikyti išimtį, numatančią galimybę asmenį įtraukti į EPLSAF paramos gavėjų sąrašą, jei jo pajamos neviršija 2,2 VRP dydžio. Taip būtų prisidedama prie EPLSAF tikslo padėti skurstantiems asmenims, o taip pat sudaryta galimybė anksčiau įtraukti skurdo riziką patiriantį asmenį į aktyvios darbo rinkos politikos ir socialinės įtraukties didinimo intervencijų veiklas.
- Siekiant išvengti paramos gavėjų stigmatizavimo, paraginti partnerius skirti daugiau dėmesio paramos dalintojų parengimui ne tik techniniais-logistiniais paramos dalijimo aspektais, bet ir paruošti bendravimui su jautria socialine grupe, nepamiriant jos orumo.
- Siekiant vengti paramos stigmatizavimo, skatinti maisto tiekėjus naudoti spalvotas etiketes, priartinant produktų pakuotės vaizdą prie prekybos vietose įsigyjamų produktų. Siekiant didinti programos žinomumą tarp pačių paramos gavėjų ateityje rekomenduojame rinktis įsimintinesnį, patrauklesnį programos arba įgyvendinamo projekto pavadinimą, nenaudoti žodžių junginio „labiausiai skurstantiems asmenims“.
- Siekiant skatinti pozityvius nuostatus apie maisto paketo krepšelį, dalinti informaciją apie tikslinei grupei mažai pažįstamus produktus bei receptus, ką iš produktų galima pasigaminti.
- Siekiant efektyvesnio maisto produktų išdalijimo, peržiūrėti teikiamų maisto produktų pakuočių reikalavimus, tam, kad būtų užtikrinamas pakuočių patvarumas.
- Inicijuoti patirties apsiskeitimo veiklas, leidžiančias partneriams pasidalinti gerosiomis pamokomis ir patarimais, kaip optimizuoti logistikos, sandėliavimo darbus, išlaidas, pritraukti savanorių, bendrauti su tiksline grupe. Išlaidas gerosios patirties mainams ir partnerių

organizacijų gebėjimų stiprinimui galima būtų dengti techninės paramos lėšomis.

2.1.2.13. Problemos, su kuriomis buvo susidurta

Su reikšmingomis problemomis, kurios 2017 m. darytų finansinę įtaką EPLSAF veiksmų programos įgyvendinimui nebuvo susidurta.

2.1.2.14. Gražintina ar pakartotinai panaudota parama

Nėra.

2.1.2.15. Techninė parama

2017 m. techninės paramos lėšos buvo skirtos dviejų institucijų – vadovaujančios (pripažinta tinkamomis deklaruoti 86.000,00 eurų) ir tarpinės (pripažinta tinkamomis deklaruoti 23.000,00 eurų) veikloms finansuoti.

Iš techninės paramos lėšų finansuotas:

- darbo užmokestis;
- komandiruotės;
- viešinimo veiklos;
- darbuotojų kvalifikacijos kėlimo mokymai.

2.2. Informacija apie veiksmus, kuriais atsižvelgiama į Reglamento (ES) Nr. 223/2014 5 straipsnio 6 ir 11 dalyse (ir, kai tinkama, 5 straipsnio 13 dalyje) nustatytus principus, ir jų vertinimas

2.2.1. Veiksmų koordinavimas su Europos socialinio fondo ir kitomis finansavimo priemonėmis (Reglamento Nr. 223/2014 5 straipsnio 6 dalis)

Vadovaujančiai institucijai koordinuoti Europos socialinio fondo (toliau – ESF) ir Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo (toliau – PMIF) finansuojamas veiklas su EPLSAF lėšomis remiamomis veiklomis yra paprasčiau, nes tas pats ministerijos Europos Sąjungos struktūrinės paramos departamentas yra atsakingas už:

- ESF priemonės, skirtas kovai su skurdu, socialine atskirtimi ir užimtumu;
- PMIF veiklų įgyvendinimą (parama skirta prieglobsčio prašytojams ir prieglobstį gavusiems užsieniečiams Lietuvoje);
- EPLSAF.

Atsižvelgiant į tai, dauguma klausimų dėl veiklų koordinavimo ar papildomumo yra derinamos darbine tvarka, susitikimuose, posėdžiuose.

Dėl veiklų koordinavimo su ESF

Vienas iš papildomumą lemiančių veiksnių yra skirtingos ESF ir EPLSAF finansavimo sritys.

EPLSAF ir ESF investicijų naudojimo koordinavimas bei šių fondų galimo persidengimo rizikos valdymas užtikrinamas per institucijų, atsakingų už šių fondų lėšomis finansuojamų priemonių planavimą ir įgyvendinimą, projektų atrankos kriterijus, finansuotųjų projektų sąrašus ir EPLSAF stebėsenos komitetą, kuris sudaromas Fondo įgyvendinimo koordinavimui ir priežiūrai vykdyti, į jo veiklą įtraukiant atsakingų institucijų atstovus.

Be to, EPLSAF tarpinė ir tvirtinanti institucija (Europos socialinio fondo agentūra) yra ESF įgyvendinančioji institucija, todėl naudojant Struktūrinių fondų priežiūros informacinę sistemą (SFMS) galima užtikrinti, kad įgyvendinamos EPLSAF papildančios priemonės nedubliuotų veiklų, finansuojamų iš ESF lėšų, o kaip tik siekti, kad jos būtų papildomos.

Taip pat EPLSAF vadovaujanti institucija (Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) yra ESF tarpinė institucija, todėl priemonių finansavimo atskiriamumas užtikrinamas darbinių susitikimų ir (ar) posėdžių metu.

Dėl veiklų koordinavimo su PMIF

Veikla, kurią reikia suderinti tarp EPLSAF ir PMIF yra maisto produktų ir higienos prekių skyrimas prieglobsčio prašytojams ir (ar) prieglobstį gavusiems užsieniečiams, siekiant išvengti tų pačių maisto produktų ir (ar) higienos prekių dalijimo tai pačiai tikslinei grupei.

Todėl EPLSAF veiksmų programos koordinatorius yra įpareigotas nuolat informuoti PMIF ir ESFA atstovus apie planuojamus įsigyti maisto produktus ateinančiais metais, kad PMIF įgyvendinanti institucija, vertindama PMIF gautas paraiškas, galėtų tinkamai jas patikrinti siekiant išvengti besidubliuojančių maisto produktų.

2.2.2. Dėl vyrų ir moterų lygybės, nediskriminavimo principo įgyvendinimo (Reglamento Nr. 223/2014 5 straipsnio 11 dalis)

Įgyvendinant projektus lyčių lygybė ir nediskriminavimas dėl rasės, religijos, tautybės ir pan. pirmiausia yra užtikrinamas pasirenkant atitinkamą tikslinės grupės atrankos kriterijų, t. y. mėnesines

vidutines asmens pajamas. Todėl visiškai nesvarbu, kokiai grupei asmuo priklauso, svarbu kokiomis pajamomis jis disponuoja.

Iš dalies papildančios priemonės taip pat prisideda prie diskriminacijos mažinimo, kai organizacijos partnerės vienodai skatina vyrus ir moteris, neįgaliuosius, dalyvauti ESF remiamuose projektuose, skirtuose kelti kvalifikaciją, ugdant profesinius įgūdžius ar suteikiant praktinę darbo patirtį, darbo ir šeimos įsipareigojimų didinime ir pan. Vyresnius asmenis skatinama dalyvauti ESF finansuojamuose savanorystės projektuose ir t.t. Vienodai padeda abiejų lyčių ir mažumų atstovams neatlygintinai pildyti dokumentus, teikti rekomendacijas, konsultacijas ir kt.

Taip pat prie diskriminacijos mažinimo prisideda ir vadovaujančios institucijos viešinimo veiklos.

Atkreiptinas dėmesys, kad vadovaujančios institucijos siekis lyčių lygybės ir nediskriminavimo principo įgyvendinime nėra užtikrinti, kad po lygiai moterų, vyrų, neįgaliųjų ir t.t. gautų EPLSAF paramą. Viešinimo tikslas, kad diskriminaciją patiriančios grupės gautų informaciją apie paramos galimybes ir ją tinkamai pasinaudotų.

Nediskriminavimo principą siekiama įgyvendinti ir formuojant vienodus dalinamo maisto paketus, kurie dalinami vienodą kartų skaičių visiems paramos maistu gavėjams.

Bet kuriuo atveju ypatingą dėmesį partneriai skiria vienišiems tėvams auginantiems nepilnamečius vaikus.

2.2.3. Dėl objektyvių kriterijų nustatymo įsigyjant maisto produktus, maisto švaistymo mažinimo ir subalansuotos mitybos (Reglamento Nr. 223/2014 5 straipsnio 13 dalis)

Ministerija objektyvius kriterijus maisto produktams įsigyti nustatė Projektų finansavimo sąlygų aprašuose (toliau – PFSA). PFSA derinami su socialiniais partneriais ir kompetentingomis institucijomis, be to, projekto vykdytojas vykdydamas viešuosius pirkimus privalo vadovautis Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo nuostatomis.

Siekiant nešvaistyti maisto yra įsigyjami ilgo galiojimo produktai. Taip pat prieš kiekvieną dalijimą yra sudaromi tikslūs paramos gavėjų sąrašai ir projekto vykdytojas informuoja produktų tiekėjus kiek konkrečiai vnt. kiekvieno produkto reikia pristatyti į centrinius organizacijų partnerių sandėlius. Jeigu dalijimo metu kažkas iš asmenų, turinių teisę gauti EPLSAF produktus (asmenys iš paramos gavėjų sąrašo), neateina atsiimti paramos, nes išvyko iš šalies, pasikeitė asmens ir (ar) jo šeimos pajamos, asmuo mirė ir pan. maisto paketą gali gauti kitas asmuo, kuris yra pavėluotai pateikęs prašymą tokiai paramai gauti, jeigu tokių asmenų nėra – organizacijos partnerės perduoda likučius labdaros ir paramos valgykloms pagal priėmimo-nurašymo aktus.

Stengiamasi prisidėti prie subalansuotos labiausiai skurstančiųjų asmenų mitybos, maisto produktų krepšelį papildant mėsos konservais, ankštinėmis konservuotomis daržovėmis. Parenkami maisto produktai yra suderinti su sveikatos specialistais ir dietologais. Papildomai yra atsižvelgiama ir į tikslinės grupės lūkesčius, kuriuos perduoda socialiniai partneriai (savivaldybės ir nevyriausybinės organizacijos), todėl maisto produktų krepšelyje yra ir keletas taip vadinamųjų „emocinių“ produktų

(sausainių, kondensuoto tirštinto pieno, sausų pusryčių).

2.3. Bendrieji rodikliai

2.3.1. Išteklių rodikliai

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sukauptoji vertė
1	Visa tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų, patvirtintų dokumentuose, kuriuose nustatomos veiksmų rėmimo sąlygos, suma	EUR	11 606 522,24	16 417 000,00	0,00	32 834 000,00							60 857 522,24
2	Visa įgyvendinant veiksmus paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	3 326 872,20							31 251 615,13
2a	Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagalbos maistu teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	3 395 723,21	13 124 242,72	11 404 777,00	3 326 872,20							31 251 615,13
2b	Visa įgyvendinant veiksmus, susijusius su pagrindinės materialinės pagalbos teikimu, paramos gavėjų patirtų ir sumokėtų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma (kai tinkama)	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
3	Visa Komisijai deklaruota tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų suma	EUR	0,00	0,00	11 004 687,00	13 807 520,38							24 812 207,38

2.3.2. Paskirstytos pagalbos maistu produkto rodikliai

Identifikacinis kodas	Rodikis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sukauptoji vertė
4	Vaisių ir daržovių kiekis	tonos	0,00	75,16	139,81	362,36							577,33
5	Mėsos, kiaušinių, žuvies ir jūros gėrybių kiekis	tonos	142,98	185,64	260,53	338,74							927,89
6	Miltų, duonos, bulvių, ryžių ir kitų krakmolingų produktų kiekis	tonos	2 388,89	3 669,17	3 486,63	2 755,38							12 300,07
7	Cukraus kiekis	tonos	371,00	906,56	676,60	715,94							2 670,10
8	Pieno produktų kiekis	tonos	0,00	182,84	333,63	359,24							875,71
9	Riebalų, aliejaus kiekis	tonos	426,72	540,55	610,58	832,52							2 410,37
10	Perdirbtų maisto produktų, kitų maisto produktų (nepriskirtų prie minėtų kategorijų) kiekis	tonos	0,00	365,10	407,50	1 066,88							1 839,48
11	Paskirstytos pagalbos maistu bendras kiekis	tonos	3 329,59	5 925,02	5 915,28	6 431,06							21 600,95
11a	Tik už maisto vežimą, skirstymą ir sandėliavimą pagal VP sumokėta dalis	%	0,00	0,00	0,00	0,00							
11b	EPLSAF lėšomis bendrai finansuoto maisto dalis, atitinkanti partnerių organizacijų paskirstytą bendrą maisto kiekį	%	71,50	59,16	52,27	54,76							
12	Bendras paskirstytų valgio poreijų, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
13	Bendras paskirstytų maisto daivinių, iš dalies arba visiškai finansuotų pagal VP, skaičius	skaičius	755 660,00	1 468 371,00	1 220 445,00	1 034 848,00							4 479 324,00

2.3.3. Paskirstytos pagalbos maistu rezultato rodikliai

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Suakauptoji vertė
14	Bendras pagalbą maistu gaunančių asmenų skaičius	skaičius	272 113,00	250 560,00	218 769,00	193 795,00							935 237,00
14a	15 metų ar jaunesnių vaikų skaičius	skaičius	57 273,00	57 688,00	60 627,00	52 994,00							228 582,00
14b	65 metų ar vyresnių asmenų skaičius	skaičius		9 138,00	9 109,00	9 927,00							28 174,00
14c	Moteryų skaičius	skaičius	67 208,00	83 898,00	110 086,00	97 880,00							359 072,00
14d	Migrantų, užsienio kilmės dalyvių, mažumoms (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus) priklausančių asmenų skaičius	skaičius	996,00	2 616,00	3 227,00	2 201,00							9 040,00
14e	Neįgalųjų skaičius	skaičius	13 693,00	18 866,00	19 710,00	19 140,00							71 409,00
14f	Benamių skaičius	skaičius		566,00	506,00	449,00							1 521,00

2.3.4. Pagrindinės materialinės pagalbos produkto rodikliai

2.3.4.1. Paskirstytų prekių vertė

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Sukauptoji vertė
15	Bendra paskirstytų prekių pinigine verte	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
15a	Bendra vaikams skirtų prekių pinigine verte	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
15b	Bendra benamiams skirtų prekių pinigine verte	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
15c	Bendra kitoms tikslinėms grupėms skirtų prekių pinigine verte	EUR	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00

2.3.4.2. Papildomos paskirstytų prekių kategorijos

Papildomos vaikams išdalytų prekių kategorijos

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas
-----------------------	----------	-------------------

Papildomos benamiams išdalytų prekių kategorijos

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas
-----------------------	----------	-------------------

Papildomos kitų tikslinių grupių asmenims išdalytų prekių kategorijos

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas
-----------------------	----------	-------------------

2.3.4.3. Paskirstytų prekių svarbiausių kategorijų sąrašas

Vaikams paskirstytų prekių svarbiausių kategorijų sąrašas

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
16a	Naujagimio kraitelis	Taip / Ne / Tuščias laukas										
16b	Mokykliniai krepšiai	Taip / Ne / Tuščias laukas										
16c	Kanceliarinės prekės, sąsiuviniai, plunksnakočiai, tapybos reikmenys ir kitos mokykloje reikalingos priemonės (ne apranga)	Taip / Ne / Tuščias laukas										
16d	Sportinė apranga ir avalynė (sportiniai bateliai, triko, maudymosi kostiumėliai ir pan.)	Taip / Ne / Tuščias laukas										
16e	Apranga (žieminiai paltai, avalynė, mokyklinės uniformos ir pan.)	Taip / Ne / Tuščias laukas										

Benamiams paskirstytų prekių svarbiausių kategorijų sąrašas

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
17a	Miegmaišiai / antklodės	Taip / Ne / Tuščias laukas										
17b	Virtuvės reikmenys (puodai, keptuvės, stalo įrankiai ir pan.)	Taip / Ne / Tuščias laukas										
17c	Apranga (žieminiai paltai, avalynė ir pan.)	Taip / Ne / Tuščias laukas										
17d	Ūkiniai skalbiniai (rankšluosčiai, patalynė)	Taip / Ne / Tuščias laukas										
17e	Higienos reikmenys (pirmosios pagalbos rinkiniai, muilas, dantų šepetėliai, vienkartiniai skustuvai ir pan.)	Taip / Ne / Tuščias laukas										

Kitoms tikslinėms grupės paskirstytų prekių svarbiausių kategorijų sąrašas

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
-----------------------	----------	-------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

2.3.5. Pagrindinės materialinės pagalbos rezultato rodikliai

Identifikacinis kodas	Rodiklis	Matavimo vienetas	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Suakauptoji vertė
19	Bendras pagrindinę materialinę pagalbą gaunančių asmenų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19a	15 metų ar jaunesnių vaikų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19b	65 metų ar vyresnių asmenų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19c	Moteryų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19d	Migrantų, užsienio kilmės dalyvių, mažumoms (įskaitant marginalizuotas bendruomenes, pavyzdžiui, romus) priklausančių asmenų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19e	Neįgalųjų skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00
19f	Benamių skaičius	skaičius	0,00	0,00	0,00	0,00							0,00

**PRIEDAS. ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ PASTABŲ SANTRAUKA, KAIP NURODYTA
REGLAMENTO (ES) NR. 223/2014 13 STRAIPSNIO 2 DALYJE**

EPLSAF stebėsenos komiteto nariai su ataskaitos projektu supažindinti iš anksto 2018 m. gegužės 2 d., EPLSAF stebėsenos komiteto posėdis vyko 2018 m. birželio 4 d. Ataskaitos projektui pritarta be pastabų (2018-06-04 posėdžio protokolas Nr. 7 pridedamas).

2018 m. birželio 5 d. ataskaitos projektas patalpintas EPLSAF interneto svetainės: <http://www.priimk.lt> tituliniame psl. partneriams ir visuomenei susipažinti (derinimo dokumentas pridedamas). Iš visuomenės, partnerių ir (ar) kitų suinteresuotų asmenų pastabų, komentarų ar siūlymų iki 2018-06-15 negauta.

Dokumentai

Dokumento pavadinimas	Dokumento rūšis	Dokumento data	Vietinė nuoroda	Komisijos nuoroda	Rinkmenos	Išsiuntimo data	Išsiuntė
-----------------------	-----------------	----------------	-----------------	-------------------	-----------	-----------------	----------

Naujausi patvirtinimo rezultatai

Svarba	Kodas	Pranešimas
Informacija		Įgyvendinimo ataskaitos versija patvirtinta.